

Paul Verlaine (Török Sándor Mátyás)

Miért éppen Verlaine?

A költészet tulajdonképpen beszélgetés. Fontos megkülönböztetni az ún. nap mint napi köszönömöktől, a baráti dumcsizgatástól vagy egy bizalmas apa-fia társalgástól. Nem mintha mindezeknél külön beszélgetés volna, mintha mindezek fölött állna, mint a *Beszélgetés*. A költői beszélgetés mély, és semmi köze sincs ezekhez a beszélgetésekhez.

Mennyiben különbözik a költői beszélgetés a fent felsoroltaktól? A kommunikáció minimum két pólus között lejátszódó információ- és szerepcseré: a beszélő és a hallgató egymás szerepét váltogatva, valamilyen kód által, csatornán keresztül, bizonyos körülmények között valósítja meg beszélgetését. Ezzel szemben a költői beszélgetés „pólusainak” a szerepe kötött: egy vers hallgatója az olvasás során – szerencsés esetben – mindvégig a vers hallgatója marad. Az utólagos ítéleteket, elemzéseket a vers nem fogja hallani. A jó hallás, a kitartó hallgatás a mindenkori hallgató feladata, a különböző verselemzések pedig arra szolgálnak, hogy a laikusokban felébresszék ezt a készséget, vagy olyasmire hívják fel a figyelmet, amit más olvasó nem hallott meg az adott versben.

Véleményem szerint a jó műfordításnak ehhez hasonló funkciója van: vagyis, hogy az eredeti alkotáshoz a lehető legközelebb vezesse a hallgatót. Nem merem állítani, hogy az én magyar Verlaine-jeim tökéletesen megfelelnek ennek a követelménynek, mindenesetre a bizonyításvágy, a siker „akarása” és a stilisztikai-poétikai önképzés szándéka mellett ez az eszme is vezérelt. Próbáltam minél szebben hangzó magyar szövegeket írni, visszaadni valamit Verlaine verseinek dallamosságából, és amennyire csak tudtam, ragaszkodni az eredeti versek értelméhez. Remélem, nem követtem el akkora hibát, mint hiszem, bár az olvasó feladata, hogy ezt megítélje.

Miért éppen Verlaine? Jammes verseihez egyszerűen nincs fülem, Shakespeare szonettjeinek (formai) egyformasága untat, Hölderlin nagyszabású himnuszaihoz pedig még meg kell tanulnom németül. Verlaine szavait hallottam csak igazán, úgy egy évvel ezelőtt, amikor fordításaimon dolgoztam.

Török Sándor Mátyás